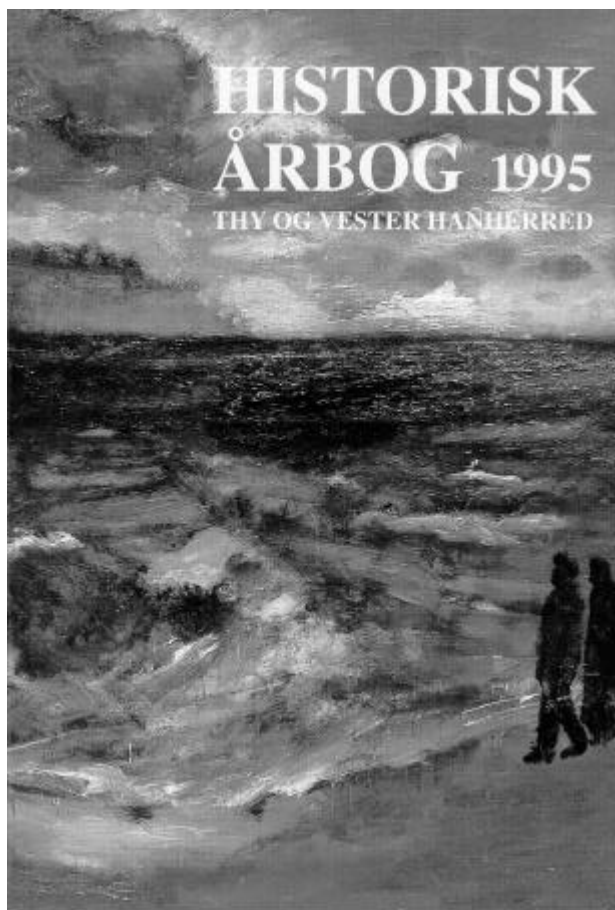

Omslag:

Maleri af Jens Søndergaard

»Aften ved havet«.
119 x 96 cm.
Heltborg Museum.

I 100-året for Jens Søndergaards fødsel må omslaget på Historisk Årbog nødvendigvis gengive et af hans værker, idet han må betragtes som dette århundredes største ”Thy-maler”. Det ville måske have været naturligt at vælge et landskabsmaleri af Thy, men disse er ofte gengivet - så i stedet valgte redaktionen et maleri, som har relation til temaet i denne årbog - nemlig besættelsen og befrielsen 1940-45.

Under 2. verdenskrig malede Jens Søndergaard ikke protestmaleri, som mange andre kunstnere. Han vedblev at male sine vante motiver, og det er svært at spore nogen politisk stillingtagen hos ham.

Alligevel er han en af de danske kunstnere, der har været i tættest berøring med nazismen p.g.a. sit maleri. »Aften ved havet» må være malet i 1931, og har været udstillet i Lübeck, Köln, Hamburg og Berlin. I 1932 er

maleriet med på den danske stats maleriudstilling i Berlin, og Søndergaard forærer det til Nationalgalleriet der. Her forblev maleriet til 1939, hvor det blev returneret til Jens Søndergaard, idet det blev opfattet som ”entartet” (vanartet). Nazismens kunstsyn byggede på det realistiske, og Søndergaards maleri blev altså betragtet som degenereret kunst og derfor returneret. Mange andre kunstners værker blev enten solgt eller destrueret under nazismen.

Jens Søndergaard beholdt maleriet efter returneringen, og det blev erhvervet af Museet for Thy og Vester Hanherred i 1985 i forbindelse med etableringen af en Jens Søndergaard samling i Sydthy.

Jytte Nielsen

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1995, side 1).